

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová / ~~bakalářská~~

Posudek (co se nehodí, škrtněte): ~~vedoucího~~ / oponenta

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Hana Květová, OSVČ (Independent Media Production Professional, Chelčického 1241, Praha 3)

Práci předložil(a): Marcel Bezděk

Název práce: *Vyrovňávání se s minulostí v české a polské poválečné kinematografii*

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Zvolené téma diplomové práce Marcela Bezděka je zajímavé a mimo jiné reflektuje vzrůstající zájem současných filmových studií o filmovou kulturu v zemích bývalého východního bloku. Bohužel k nadbytečně dlouhému textu lze mít celou řadu připomínek, které snižují jeho přínos. Již samotné časové vymezení, společně s nevhodně zvolenou strukturou práce a mezery v argumentaci, neumožňují hlubší analýzu. Velmi podceňená je teoretická rovina práce. V úvodu naznačená historická studie se tak stává pouhou faktografií, přestože se autor místy pokouší o interpretaci chronologicky nakupených dat.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

První část práce je příliš obecná, stylisticky roztržštěná a v důsledku mnoha parafrázi je těžké identifikovat hlas autora. Na 15 úvodních stranách nacházíme parafráze prakticky v každém odstavci a také několik neúměrně dlouhých citací (s. 1, 10-11). Jednotlivé kapitoly jsou sice zakončovány stručnými závěry, ty ale mají spíše popisný charakter nebo opakují již řečené. Celkový závěr práce pak nezvládá spojit dílčí výsledky a především neodpovídá na otázky položené v úvodu.

Některá úskalí zvolené struktury práce a příliš rozsáhlého časového vymezení:

- ✓ Obecné informace neumožňují čtenáři přesněji specifikovat období, o kterém autor píše např. s. 12, 13, 38, 39, 40.
- ✓ „Miroslav Cikán“ – není dobrý příklad významného režiséra v období 1945-1956, neboť tvůrce po únoru 1948 emigroval.
- ✓ „O šedesátých letech nelze mluvit paušálně – „svoboda“ roku 1968 a části roku 1969 se zásadně liší od svobody roku 1964, a také šlo o postupné uvolňování režimu, který měl právě za sebou nejrigidnější a nejbrutálnější fázi.“ (s. 25) – jedno z dalších příliš tezovitých tvrzení, které by si zasloužilo podrobnější rozbor.
- ✓ „Lze tedy konstatovat, že čs. společnost již podruhé za dvacet let ztratila velkou část svého kvalitního lidského potenciálu, což její vývoj neodmyslitelně determinovalo.“ (s. 25) – pokud je práce zaměřena na kinematografii bylo by vhodné v této souvislosti zmínit a podrobněji popsat jednotlivé emigrační vlny. Podobná výtka se dá aplikovat také na kapitolu věnující se normalizaci, kde nenacházíme ani základní periodizaci tohoto období.
- ✓ „Lze obecně hovořit o jejím podstatném rozvoji a do velké míry též o silné roli ve formulaci postojů veřejnosti k nastalým společenským pohybům.“ (s. 36) – nedostačující, a jak sám autor píše, jde o obecné tvrzení. Chybí hlubší analýza předložených informací.
- ✓ „*Slnko v síti*“ (s. 43) bylo natočeno v roce 1962.
- ✓ „komerční zahraniční žánry“ (s. 49) – jaké konkrétní žánry?
- ✓ „Jako určité předznamenání nadcházející společenské změny lze označit sérii odvážných snímků z let 1988 a 1989 [...] odvážné satirické komedie Dušana Kleina *Vážení přátelé, ano*“ – v knize, ze které

autor parafrázuje, se na s. 163 uvádí, že snímek Dušana Kleina „nedosahuje dál než k tzv. komunální satíře, která se nikterak neprotiví stranickému požadavku ‘konstruktivní kritiky’.“ Dále se v knize Luboše Ptáčka *Panorama českého filmu* na s. 180 uvádí, že snímek *Vázení přátel, ano* (1989) patří k dalším Kleinovým snímkům, „které rádobou odvážně kritizovaly hroutící se komunistický režim.“

- ✓ „státní podnik Československý film“ (s. 49) – Československý státní film (ČSF)
- ✓ „V roce 1996 získal“ (s. 51) – film *Kolja* byl natočen v roce 1996, ale Oscara získal v roce 1997.
- ✓ „Polský předválečný film neměl tak intenzivní tradici jako film československý.“ (s. 52) – na základě jakých dat autor soudí, že tomu tak bylo?

Na několika místech autor zmiňuje socialistický realismus, inspiraci v Sovětském svazu nebo budovatelský film. Jde o témata, která jsou v této práci jedním ze stěžejních argumentů, ale autor se jim podrobněji nevěnuje. Alespoň definovat pojem socialistický realismus a budovatelský film.

- ✓ „Dogmatem se pro všechny složky kultury (od výtvarného umění po film) stalo uplatňování sovětského kánonu socialistického realismu. Preference akcentů na jistou „lidovost“ kultury, znamenal její mezinárodní izolaci.“ (s. 19) – jde o všeobecně známé a logické závěry.

Podobně obecné a dále nerozvedené je např. tvrzení:

- ✓ „Taktéž média jako rozhlas či televize začala srovnávat krok se západními standardy produkce.“ (s. 22) – jaké konkrétní kroky má autor na mysli a co představovalo západní standardy produkce?

Velmi podceněná je teoretická rovina v kapitolách, kde se Marcel Bezděk zabývá filmovou analýzou jednotlivých děl. V současné době je k dispozici poměrně rozsáhlá nabídka odborné literatury v českém nebo anglickém jazyce.

Spíše než historickou studii nám autor předkládá pouhou faktografii bez hlubší interpretace. Chybí důkladnější teoreticko-metodologické zázemí.

2. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

V takto obsáhlé historické studii postrádám odkazy k relevantní sekundární literatuře. Autor na mnoha místech využívá jednostranných parafrází, u kterých je v několika případech uveden špatný zdroj: s. 42 (poznámka č. 112 a 114), s. 47 (poznámka č. 133).

Nahodile používá uvozovky pro přímou řeč a z textu pak není jasné jaká část je citací, parafrází či původní autorovou argumentací. Např. „Spolu s „návratem dějin“ a jejich novou interpretací si všechny národy regionu kladou otázku: kdy vlastně „tragédie střední Evropy“ (řečeno s Milanem Kunderou) začala? Kdo za to nese odpovědnost? Národy podobně jako jednotlivci musí být schopny podívat se na sebe do zrcadla.“ (s. 15)

Napříč celým textem nahodilé používání spojovníku a pomlčky. Často dochází k různému zápisu v jedné větě či odstavci. Dále je v textu na mnoha místech špatně umístěována interpunkce a odkazy na poznámky pod čarou. Správně autor při opakování stejného pramene v poznámce pod čarou uvádí „Tamtéž“, ale v případě prvního odkazu na nové stránce je nutné vždy vypsát kompletní odkaz (např. s. 17, 18, 76, 62).

- ✓ „s. 47-48“ (s. 12)
- ✓ „s. 618, 619“ (s. 16)
- ✓ „s. 395 - 398“ (s. 35)
- ✓ „s. 98 – 100“ (s. 59)

- ✓ „1945 - 1947“ (s. 16)
- ✓ „1948 – 1956“ (s. 21)
- ✓ „1948 až 1953“ (s. 21)
- ✓ „1953–1972“ (s. 43)

- ✓ „Ján Kadar a Elmar Klos – *Smrt si říká Engelchen*“ (s. 44)
- ✓ „Jiří Krejčík - *Svatba jako řemen*“ (s. 44)
- ✓ „období protektorátu – *Musíme si pomáhat*“ (s. 51)
- ✓ „60. let - *Pelišky*“ (s. 51)
- ✓ „(Modrá – 1993, Bílá – 1994, Červená - 1994)“ (s. 59)

Gramatické chyby, překlepy, opakovaná nebo chybějící slova – uvádím pouze namátkově:

- ✓ „majetkové restituce jejich majetku“ (s. 2)
- ✓ „Dějiny ve věku nejistot. in.“ (s. 8)
- ✓ „Thompson, K.“ (s. 6)
- ✓ „ti by však, pokud by se důsledně orientovali výhradně jen na svůj užitek, by nikdy nemohli vytvořit společnosti.“ (s. 8)
- ✓ „3,4“ (s. 8)
- ✓ „2,3/1968“ (s. 17)

- ✓ „cca.“ (s. 18)
- ✓ „polické procesy“ (s. 18)
- ✓ „Zosobněním paradoxů této éry se stal politický proces s tzv. spikleneckým centrem okolo, do tehdy v mocenské hierarchii druhého postaveného“ (s. 20)
- ✓ „v čele v listopadu“ (s. 20)
- ✓ „faktor urychlil celý proces demokratizační hnutí“ (s. 23)
- ✓ „ukázala přítomnost konzervativních členů vedení strany, jako například Vasil Biľak či Alois Indra“ (s. 23)
- ✓ „znovunastolení kontrola médií“ (s. 26)
- ✓ „čs, veřejnost“ (s. 28)
- ✓ „což následoval pohyb“ (s. 31)
- ✓ „Koncem desíletí“ (s. 33)
- ✓ „To umožnilo toto“ (s. 35)
- ✓ „Tematické strategie“ (s. 45)
- ✓ „režiséry se postupně staly“ (s. 51)
- ✓ „která bylo přípustné“ (s. 54)
- ✓ „úspěch byl taktéž umocněn úspěchy“ (s. 55)
- ✓ „tematická převaha snímků s touto tematikou“ (s. 55)
- ✓ „70. Let“ (s. 57)
- ✓ „nazvat sociální filmem“ (s. 60)
- ✓ „scénáristou“ (s. 61, 88)
- ✓ „v postatě“ (s. 61)
- ✓ „v jeho deskripci“, „Deskripce proto“, „Cílem deskripce“ (s. 65)
- ✓ „polarizace hlavních postav“, „na polarizaci dvou světů“ (s. 74)

Při první zmínce je nutné uvádět plná jména osob:

- ✓ „J. V. Stalin, tak K. Gottwald“ (s. 20)
- ✓ „E. Beneš“ (s. 39)
- ✓ „A. Dubček“ (s. 73)

Drobné připomínky lze mít k volbě některých termínů a stylistickým neobratnostem, např.:

- ✓ „komplexní, na kontingenci orientovaná nová racionalita nové společnosti“ (s. 10)
- ✓ „způsobil šok ve vedení Komunistické strany Československa“ (s. 20)
- ✓ „kolektivizace zemědělství byla úspěšně dokončena“ (s. 21)
- ✓ „Komunistické vedení se navíc dokázalo vyvarovat většiny výstřelků“ (s. 21)
- ✓ „Průvodním jevem uvolnění vízové politiky státu byla také kritičtější reflexe navrátilivších občanů vůči čs. režimu.“ (s. 24)
- ✓ „plně opanoval situaci v KSC“ (s. 25)
- ✓ „Opakem vzmachu“ (s. 27)
- ✓ „absolutně dominantní“ (s. 30)
- ✓ „od kolektivistických témat“ (s. 42)
- ✓ „symptomatickou absenci“ (s. 43)
- ✓ „Jako jisté dogma“ (s. 41)
- ✓ „pod jistou ideologickou“ (s. 42)
- ✓ „Jako kvalitativně akceptovatelné“ (s. 48)
- ✓ „individuální výjimky“ (s. 48)
- ✓ „Absence systematické snahy o kritický popis aktuální společenské situace manifestuje i role tematiky zobrazení minulosti mezi divácky úspěšnými snímky.“ (s. 51)
- ✓ „Umělecká hodnota je pochopitelně strukturálně nevyrovnaná“ (s. 52)
- ✓ „se postupně utíkají“ (s. 56)
- ✓ „předznanost“ (s. 65)
- ✓ „vnitřního pjetí, na podstavě vyrovnávání“ (s. 68)
- ✓ „československého zahraničního vojáka“ (s. 71)

V textu se objevuje velké množství zkratk, v takovém případě je vhodné uvést jejich seznam v příloze.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Prakticky v celém textu na sebe jednotlivé odstavce nenavazují. Autor přechází od jedné události ke druhé. Velké množství rozdílných a často také protichůdných informací na sebe vrší bez snahy o jejich propojení

a uvedení do širšího kontextu. Deskriptivní charakter takové práce pak vede k zobecňujícím a předvídatelným tvrzením. Zvláště patrné je to v absenci důkladnějšího rozboru kulturní politiky, která se v případě zvoleného tématu nabízí. Marcel Bezděk na mnoha místech dává přednost parafrázím, čímž čtenáři stěžuje možnost pochopení autorského pohledu. Nicméně mu nelze na mnoha místech upřít snahu o vlastní úhel pohledu. Do jisté míry se mu podařilo, i z tak rozsáhlého materiálu, vytvořit kompaktní text, na jehož základě se pokusil vyslovit obecně platné hypotézy.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Z předloženého textu není úplně jasné, nakolik se se zobrazováním vlastní minulosti vyrovnala polská a nakolik česká kinematografie. Mohl by se autor k tomuto tématu stručně vyjádřit a specifikovat hlavní body své argumentace?

Mohl by charakterizovat hlavní rysy typické pro vyrovnávání se s minulostí v poválečné filmové tvorbě? Jaké rozdíly nachází v současné filmové tvorbě s podobnou tematikou?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (~~výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl~~): NEVYHOVĚL (v případě schopnosti předložit v rámci ústní obhajoby jasné a srozumitelné závěry, které budou opřené o konkrétní argumenty, navrhuji známku DOBRĚ)

Datum: V Praze 20. 5. 2013

Podpis: